

iz skušnje vejo, da brez znanja nemškega jezika se jim na domači zemlji trda godí, ako v kancelijah vlada njim tuji, nemški jezik. Le sila priganja take očete, da želijo nemščine za svoje otroke. Učite ga v maternem jeziku, česar potrebuje, — dopisujte mu iz kancelij v njegovem jeziku, pa tudi slovenski kmet ne bode hrepenel po tujem jeziku, kakor nemški, talijanski, francozki kmet ne. Nemška sosesčina kranjske dežele je neumna čenčarija! Med 100 kranjskimi kmetje jih je 99, kateri ne potrebujejo ne ene nemške besede za barantijo svojo. Če pa je Slovenec potrebuje, ne skrbite za-nj, da bi se je ne naučil, ako mu je je res treba! Slovenec ima bistro glavo in se, kadar je odraščan, nauči tujih jezikov na kope.

Čemu tedaj v ljudski šoli otroka mučiti s tujim jezikom? Ako je šola ljudska šola, to je, šola za ljudstvo, naj se ondi podučuje ljudstvo v svojem jeziku! — Ali bi morebiti Avstrija se razrušila, ako bi tudi v kranjskih gimnazijah deželni jezik, to je, slovenski jezik, učni jezik bil? Ali se je Avstrija razrušila, ker se na Laškem uči laški, na Magjarskem magjarski, na Hrvaškem hrvaški?

Národopisne stvari.

O nekterih notranjskih ljudskih imenih.

Na odgovor g. Bilčev o tej reči, ali Sekusi se vjemajo s Čiči, Subokrini z Brkini, Katali s Slavinci, Menokaleni s Komenci, bodi si nekoliko pojasnila. Črke **s**, **k**, **c**, so si sorodne in po takem Sekus in Čič nista toliko narazen; ravno tako ne Katal in Slavinec, ker se je poslednje ime ptujcu lahko glasil Stlavinec, kakor so nekteri Grki pisali Stlavani namesti Slavani. Če Bistričani pravijo Brćini, pa Pivčani vsi govorijo Brkini, in od Postojne dalje se ne samo Košanci, temuč že celó Št. Peterci in Trnjani zovejo Brkini. Taka ljudska imena nimajo povsod enacega obsega; trdi Gorenci krog Bleda štejejo Cerkljane, Mengušane za Poljance, ne za Gorence; trdi Dolenci pa že Posavce pri Krsnicah proti Litii kličejo za Gorence. Menokaleni (ne Mero-kaleni) pa kažejo glasove v imenu Komen samo predstavljene. H koncu Idrija, ako se meni mesto, res je bolj nova, pa spodnja Idrija in pa Idrija pri Bači ste obé veliko stareji. — Vendar prejšnji moj sestavek ni bil kakor celó izgotovljena reč spisan, temuč drugim le v prevdarek postavljen, pa menim, da še ostaja vreden prevdarka. Da ga je gosp. Bilc v resen prevdarek vzel, mi je drago; tako se temne reči razjasnujejo čedalje bolj.

Hicinger.

Slovstvene stvari.

Tretja seja Matičinega odbora 7. junija 1866.

Tretjo sejo Matičinega odbora je vodil g. prvosednik dr. L. Toman vpričo 12 ljubljanskih in 2 vnanjih gospodov odbornikov in vpričo c. kr. vladnega poročnika g. deželnega svetovavca J. Rotha.

Najpred prebere g. Marn zapisnik druge seje, ki se potrdi; potem poroča tajnik g. Lésar o važnejših stvaréh, zlasti tistih, o katerih ima biti še posebej danes posvetovanje, in knjižničar gosp. J. Vavrú o knjižnici in nekterih darovih, ki so Matici došli. Iz tajnikovega poročila je odbor spoznal, da sta prvosednik in tajnik poverjeniška pisma poslala vsem gospodom dekanom slovenskih dekanij tudi na Štajarsko, Koroško, Goriško in Tržaško, kateri so vsi prevzeli to opravilo razun treh, pa tudi izmed teh treh sta dva nasvetovala

namestnika, le eden se je naravnost odpovedal. Odbor je odobril Matici koristno ravnanje ter gg. prvosedniku in tajniku izrekel za to svojo pohvalo.

Na to se je pričelo razgovarjanje o Matičinih knjigah za l. 1865. „Zgodovine Slovencev“, katero je po g. Trdinovem rokopisu razun v to izvoljenih odbornikov blagovolil pregledati, nekoliko pomnožiti in vrediti gosp. prof. Bradaška, je tiskana 8. pôla v tiskarnici Egerčini, ktera je po najnižji ceni tisk bila prevzela. Odbor sklène, da se gosp. profesorju za njegov trud dá zahvalnica v imenu Matičinega odbora, in na vprašanje: kdo naj to knjigo prodaja in po kateri ceni? se izroči določitev te reči predsedništvu in tajništvu. — Druga knjiga je Erbenov „Zemljepis koroške in kranjske dežele“, ki ga je za Matico poslovenil g. Rebec. Po želji zadnje odboro ve se je g. odbornik Cigale pregledal prevod in dovršil zlasti imenstvo, ter poslal v Ljubljano prvi del — Koroško — 14. maja, drugi del pa — Kranjsko — 5. junija; po nasvetu tajništva odbor sklène, naj se tiskanje te knjige izroči g. Blazniku, da se pospeši kolikor mogoče; vrh tega določi, naj se posebna zahvala izreče g. Cigaletu; predsedništvu s tajništvom pa se prepusti, da ugane, kdo in po čim naj prodaja pozneje to Matičino knjigo. — Tretja knjiga za leto 1865 ima po sklepu poslednjega Matičinega odbora biti „Letno sporočilo.“ Tajništvo pové, da je to dovršeno in se nekaj že tiska, in kaj bode obsegalo, namreč: Poročilo o Matičinem delovanji 1. in 2. leta, o knjižnici, imenik družnikov, račun za leto 1865 in proračun za leto 1866, vabilo k občnemu zboru in dnevni red za-nj, in naznanilo, kateri odborniki stopijo po žrebu današnjem iz odbora, in sklène se, da se z zgodovino „Slovenskega naroda“ razpošlje pred občnim zborom, ki ga po Matičinih pravilih, da se obhaja v poletinskih mescih, naj določi predsedništvo.

Za tem bere blagajnik gosp. dr. Zupanec račun za leto 1865. in pogojni proračun za leto 1865., ter naznani, da ima Matica zdaj premoženja 23.311 gold. 65 kr., in da to leto sme potrošiti 1378 gold. 45 kr.

V imenu pregledovavcev Matičine blagajnice pové g. Iv. Vilhar, da sta jo ključarja enekrat pregledovala ter našla vse v redu.

Za pregledovavce gosp. Tušekovega rokopisa: „Štirje letni časi“ po Rossmässlerji so se po gosp. Costovem nasvetu izvolili gg. dr. Bleiweis, dr. Pogachar in dr. Vošnjak, in ravno tako za pregledovavce slovenskega rokopisa: „Vrtiček samotnih cvetlic ranjcega Matevža Hladnika (v Gorici) ž njgovim življenjepisom“ gg. dr. Toman, Svetec in Lésar.

Vsled Matičinih pravil stopijo iz odbora naslednji po žrebu določeni gospodje: profesor J. Vavrú, Fid. Terpinec, Anton baron Zojs in dr. J. Bleiweis; izmed vnanjih pa: L. Svetec, J. grof Barbo, dr. J. Ulaga, J. Gorjup, A. Winkler in A. Janežič.

Nasvet, ki ga je dal g. dr. Ulaga: „Naj Matica prične izdajati šolske knjige“ — reši odbor tako, da bode Matica po dosedanjih pravilih rada sprejemala šolske knjige bodi si za ljudske, glavne ali zlasti za srednje šole — in da bi bilo želeti, naj ji izvedeni profesorji in učitelji znamenjajo nektère, ki bi bile posebno dobre v ta namen, in naj se ji oglasijo gospodje, kateri hočejo to ali uno posloveniti. Pri tej priliki bere gosp. dr. Bleiweis nektera voščila, ki mu jih je z ozirom na omenjeni razgovor o izdaji šolskih knjig v posebnem spisu poslal preč. gosp. dekan P. Hicinger, in ktere vsled očitno razodete želje Matičinega odbora v tem sporočilu priobčimo. Pismo se glasi tako-le: